



## Posudek oponenta diplomové práce

Název práce: Křesťanství jako zdroj inspirace při rozvíjení spirituality v mateřské škole

Autor práce: Bc. Anna Růžičková

Studijní obor: Pedagog volného času

Posudek vypracoval: Mag. Tomáš C. Havel, Dr. theol.

Datum: 3. 6. 2020

Spiritualita a možnosti jejího rozvoje v kontextu vzdělávání a vzdělávacích institucí je téma vzbuzujícím zájem jak zřizovatelů, tak odborné veřejnosti a to nejen tam, kde jsou konkrétními zřizovateli církve. Téma práce tedy shledávám jako odpovídající aktuálnímu vzdělávacímu diskurzu.

Cíl práce, který autorka formuluje, zní, „zpracovat teoretická východiska problematiky rozvíjení dětské spirituality v preprimárním vzdělávání, popsat základní východiska spirituality, vývojové psychologie, duchovního vývoje dětí a poté se zabývat kurikulárními dokumenty v návaznosti na téma práce a navrhnout způsob, jak v souladu s nimi implementovat křesťanské hodnoty do rozvíjení spirituálního rozměru osobnosti dětí.“ (s. 6) V závěru je cíl práce formulován s odlišnými akcenty (s. 96). Spíše se podobá výzkumné otázce, která mohla stát v úvodu práce: „...zjistit, zda RVP PV umožňuje duchovní rozvoj osobnosti dítěte“. V práci se autorka snaží cíle naplnit se ctí.

V rozsáhlé teoretické části (s. 8-84) práce sleduje pojem spirituality, autorka dále přibližuje specifika předškolního věku dětí a jejich vývoje, shrnuje dostupné teorie zabývající se duchovním vývojem dítěte a pojednává o rozvíjení spirituality v mateřské škole.

V praktické části (s. 85-95) práce nabízí dva didaktické projekty, které jsou „didakticky zpracovány tak, aby s nimi mohli pracovat předškolní pedagogové a s jejich pomocí implementovat křesťanské a existenciální hodnoty do rozvíjení spirituální složky osobnosti dětí.“ (s. 85)

V obsahu práce bych ocenil úsilí, se kterým se autorka snaží zachytit šíři celého diskurzu týkajícího se spirituality, nicméně narazila na hranice nedostupnosti relevantní literatury k problematice spirituálního rozvoje dětí v českém prostředí. Vedle obecných textů o spiritualitě (Vojtíšek, Smékal) a mnohokrát recipovaných teorií (Fowler, Oser) odkazuje autorka jen okrajově na aktuální výzkumy tématu dětské spirituality (Hay, Nye/ Elkind/ s. 35-37), které by si však – dle mého soudu – zasloužily vzhledem k tématu práce obsáhlejší prezentaci. Možná by pak autorka více domýšlela např. závěry výzkumu biologa Davida Haya a psycholožky Rebeccy Nye, „že spiritualita je biologicky podmíněna a základem dětské spirituality je vědomí vztahu“ (s. 35) a jejich důsledků pro koncept dětské spirituality a jejího rozvoje a promítla by jej i do konkrétních návrhů didaktických projektů. Ty vyznívají poněkud povrchně, a ačkoliv se v jejich návrzích nacházejí mimo jiné prvky vzdělávacího konceptu, který se vztahovostí vědomě pracuje (písně, didaktický materiál), o pedagogice Franze Ketta není zmínka.



Pokud by práce spiritualitu dětí tematizovala kategorií vztahovosti, pak by reflexe RVP PV musela nutně zahrnout fakt, že je o ní v tomto dokumentu možné uvažovat všude tam, kde se hovoří o člověku jako takovém a ne jen v souvislosti s morálními a etickými hodnotami (s. 64). Vzhledem k RVP PV však platí, že morálních a etických hodnot v něm najdeme výrazně více, než hodnot duchovních.

Práce je plná bizarních spojení jako: „Pro tuto práci je důležitá instituce mateřské školy, která pracuje s vývojem dítěte a může tak v závislosti na rozumových dovednostech dětí pomoci s rozvíjením spirituality“ (s. 42) nebo „je vhodné zmínit i pojetí lidské duše z přístupu Marie Montessori, jelikož její vzdělávací systém je v České republice populární“ (s. 47) nebo samotné postavení vedle sebe M. Montessori a R. Smahela (s. 47-54) nebo „zda je možné rozvíjet spiritualitu v mateřské škole pomocí křesťanství“ (s. 96).

Po formální stránce práce odpovídá obvyklým standardům a to jak vzhledem k jejímu členění, tak vzhledem k citacím a odkazům na literaturu. Součástí je i příloha.

Návrh otázky pro obhajobu:

Definujte pojetí spirituality, ze kterého ve své práci vycházíte, včetně aspoň minimálního odkazu na některé autory.

Podařilo se vám vaše didaktické projekty realizovat? Pokud ano, jak děti reagovaly? Co byste případně změnila?

Závěrečný výrok:

Diplomová práce splňuje po obsahové i formální stránce dané požadavky, a proto ji doporučuji k obhajobě.

Návrh hodnocení na základě posouzení práce: dobré (3)

V Českých Budějovicích, dne 3. 6. 2020

Tomáš C. Havel  
oponent práce